

متن پرسش

سلام خدمت استاد طاهرزاده عزیزم: استحضار دارید طبق اجتهاد فقهای شیعه اگر پدر فرزند خود را به قتل برساند، قصاص نخواهد شد. بنده واقعیت اش موضوع پژوهش ام در این مورد هست، اما واقع اش هر چی تفکر می کنم به فلسفه و حکمت این احکام پی نمی برم لذا خواهشمندم پاسخ مستند و مستدل بدهید، هر چند آگاه هستم که چنین سؤال خیلی با فضای فکری و عملی حضرتعالی هم خوانی ندارد و بیشتر جنبه فقهی دارد، اما حضرتعالی از جنبه ی معرفتی و حکمی پاسخ دهید. سؤال اول: یکی از شرایط اجرای قصاص فقدان رابطه ی ابوت است، یعنی پدر و جد پدری اگر فرزند خود را به قتل برساند، قصاص نخواهد شد، ادله ی زیادی از سوی فقها ارائه شده اما نظر مبارک جنابعالی در مورد این حکم چیست چرا پدر باید معاف شود؟ و مشخصاً چرا باید جد پدری معاف گردد؟ سؤال دوم: در مورد معافیت « مادر » اختلاف نظر جدی میان فقها وجود دارد، به نظر مبارک شما اگر بپذیریم که پدر معاف است، چرا مادر را معاف ندانیم در حالی که اکثر ادله ی که معافیت پدر را ذکر می کنند، شامل مادر هم می گردد؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: به جایگاه قصاص در اجتماع فکر کنید و این که اگر کسی بدن کسی را به قتل رساند باید در إزاء سودی که آن بدن به اطرافیان می‌رسانده، قاتل، ضرر را جبران کند وگرنه از نظر گناهی که صورت گرفته و انسانی به قتل رسیده موضوع فرق می‌کند. جایگاه قصاص در رابطه با ضرر مادی است که پیش آمده. می‌ماند که آیا آن ضرر برای پدر و جدّ بیشتر است و یا برای مادر؟ که به نظرم به شرایط اقتصادی مربوط می‌شود که عموماً بار اقتصاد قبیله به دوش پدر و یا جدّ پدری است و اگر خود این افراد فرزند خود را به قتل برسانند خارج از وجه معصیتی که جای خود دارد، عملاً به خودشان از نظر اقتصادی ضرر زده‌اند و بنابراین خودشان باید قصاص کار خود را تحمل کنند. موفق باشید